

**Posudek školitelky
na dizertační práci JUDr. Ingrid Galovcové
na téma „Trestněprávní aspekty korupce“**

Zaměření dizertační práce, její základní koncepce a systematika

Předložená dizertační práce pojednává o korupci, které je v poslední době věnováno stále více pozornosti ve všech oblastech života jednotlivce i společnosti. Pojem „korupce“ je možné vyvodit z latinského označení *corrumpere*, což znamená kazit, nalomit, oslabit, ale taktéž pro nás nejvýstižnější podplatit. Obecně je korupce vnímána jako zneužití postavení nebo funkce v politice, veřejné správě, hospodářství, k osobnímu prospěchu. Vyznačuje se podplácením, úplatky, vydíráním, zastrašováním, privilegií, neoprávněnými příjmy a jejich vyžadováním, udělováním přízně nebo protežováním. Ke skutečnostem, které vedou ke korupci, resp. vytvářejí podmínky pro její vznik, patří mimo jiné, především veřejnost, která se nezajímá o politiku a věci veřejné a tímto způsobem umožňující manipulaci s jejich názory, nicméně s tím souvisí i další skutečnosti jako utajování rozhodování a rozhodovacích procesů, tedy nedostatek otevřenosti a transparentnosti, ale taktéž před veřejností uzavřené mocenské a politické elity, které není možné kontrolovat, či kontrolní mechanismy nejsou správně nastaveny nebo uplatňovány. V neposlední řadě jednou ze stěžejních podmínek je taktéž slabé právo nebo možná je vhodnější říci nedostatečná „vláda práva“, ale i slabost orgánu, který jej aplikuje, tedy justice. Důsledkem korupce je pak oslabení správy věcí veřejných, vznik klientských sítí a netransparentně pracujících lobbistických skupin, což vede k rostoucí nedůvěře v politiku či ekonomiku. Korupce však není svázána jen s vrcholnou politikou či čelními představiteli veřejnosti, naopak tato neexistuje příliš často, byť její důsledky mohou být fatálnější. Především jde o korupci v rámci běžného života, tedy uplácení činitelů státní správy či samospráv, úředníků či policistů.

Téma předložené práce je tedy velice aktuální a nazírá na danou problematiku komplexně, se zaměřením na ty formy korupce, které jsou postihnutelné prostředky trestního práva s důrazem na právní úpravu úplatkářských trestných činů, a to jak z hlediska hmotněprávní úpravy, tak i s ohledem na procesní specifika postihování této trestné činnosti.

Práce je členěna na úvod, 4 kapitoly a závěr. První kapitola práce je věnována pojmovému vymezení korupce, jejím formám a vnímání. Autorka upozorňuje na skutečnost, že v odborné literatuře se setkáváme s různými, širšími či užšími definicemi korupce, avšak neexistuje jednotná definice, která by vystihovala tento fenomén v plném rozsahu. Z hlediska forem korupce autorka uvádí, že nejjednodušším je rozdělení podle rozsahu na velkou a malou korupci, přičemž velká korupce bývá ztotožňována s politickou korupcí vysoce postavených představitelů veřejného sektoru a představuje tak propojení různých finančních skupin a vrcholných politiků či vysoce postavených státních úředníků, v důsledku čehož ohrožuje demokratické fungování společnosti. Opakem velké korupce pak je z hlediska rozsahu malá korupce, jejíž společenská škodlivost v konkrétním případě je sice nižší, ale z hlediska kvantity velkou korupci převyšuje. Její rozšířenost a postoj k ní je přímo závislý na historických, kulturních a společenských zvyklostech dané země.

Druhá část práce je věnována mezinárodním aspektům a vlivu práva evropské unie na trestněprávní úpravu korupce. Autorka zdůrazňuje, že korupční kriminalita není jen vnitrostátním problémem, ale naopak, ve svých nejzávažnějších formách, souvisejících zejména s organizovaným zločinem, má mezinárodní charakter, což vyžaduje přijímání opatření proti ní i na mezinárodní úrovni. Dokumenty mezinárodních organizací vztahujících se k problematice korupce ovlivňují národní legislativy členských států zabývajících se touto problematikou, přičemž autorka poukazuje především na ty dokumenty, které mají vliv na změny v české trestněprávní úpravě úplatkářských trestných činů v rámci plnění závazků České republiky převzatých v oblasti trestněprávních nástrojů boje proti korupci.

Třetí kapitola práce je věnována hmotněprávní úpravě úplatkářských trestných činů. V rámci této kapitoly autorka poukazuje na právní úpravu vymezující skutkové podstaty úplatkářských trestných činů a možné problémy související s interpretací některých pojmových znaků těchto skutkových podstat. Upozorňuje přitom na skutečnost, že vedle úplatkářských trestných činů může být korupční jednání v širším smyslu součástí objektivní stránky i skutkových podstat jiných trestných činů. Autorka se také zabývá výkladem pojmů, jež jsou znaky skutkových podstat, jako obstarávání věcí obecného zájmu, souvislost s podnikáním, úřední osoba apod.

Vzhledem k realizované rekodifikaci trestního práva hmotného si autorka klade za cíl také odpovědět na otázku, zda úprava skutkových podstat úplatkářských trestných činů v trestním zákoníku odpovídá současnému trendu v postihování korupčního jednání prostředky trestního práva, zda reflektuje mezinárodní závazky a požadavky na její trestání a případně

poukázat na problematické aspekty, které mohou být předmětem diskuse či návrhů na změny de lege ferenda.

Čtvrtá kapitola práce se zabývá procesněprávními aspekty dané problematiky. Autorka upozorňuje na skutečnost, že korupční trestné činy nemají poškozeného v tradičním slova smyslu, její dopady jsou různé a poškozenou může být i celá společnost. Specifikem této kriminality je, že trestněprávní jednání je realizováno účastníky korupčního vztahu, kteří jsou všichni pachateli různých trestných činů a není tam oběť v pravém slova smyslu, která by odhalení trestného činu iniciovala. Náročnost objasňování korupčních trestných činů přitom vyplývá ze skutečnosti, že žádná ze stran nemá zájem na oznámení korupčního jednání orgánům činným v trestním řízení, jestliže jde o vztah oboustranně výhodný. Autorka zdůrazňuje, že i vyšetřování této trestné činnosti je náročným procesem, kdy v případě sofistikovaných forem korupce jde o činnost složitou a její prokazování orgány činnými v trestním řízení je náročné, přičemž výsledky a jejich použitelnost v dalším řízení závisí od kvality jejich práce. Dále autorka rozebírá jednotlivá specifika vyšetřování této trestné činnosti, jako je nasazování odposlechů, použití agentů apod.

V této části práce autorka zdůrazňuje, že doposud nerealizovaná rekodifikace trestního práva procesního a s tím související početné novely trestního řádu mohou mít za následek nesystematický přístup při snaze zavádět nové prvky do trestního řízení, což bývá v některých případech spojeno i s konfliktem ve vztahu k základním zásadám, na kterých trestní proces stojí, proto považuje za vhodné zabývat se i otázkou, zda přínos a možnosti využití vybraných procesních nástrojů boje proti korupci v dostatečné míře odůvodňují zásah do těchto základních principů.

Celá práce je zakončena celkem rozsáhlým závěrem rekapitulujícím stěžejní body celé dizertační práce s důrazem na její hlavní přínosy, přičemž je zde uvedena celá řada návrhů de lege ferenda.

Hodnocení struktury práce a úrovně zpracování

Formální členění práce do jednotlivých kapitol a podkapitol je přehledné a logické, v práci se lze snadno orientovat.

Oceňuji snahu autorky o poskytnutí uceleného výkladu k dané problematice, kdy autorka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou i právními normami, schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a

hlubší znalosti zpracovávané problematiky. Provedla i podrobné srovnání se zahraniční, zejména unijní úpravou. Rovněž poukazuje na řadu nedostatků stávající právní úpravy a snaží se nastínit možnosti jejich řešení.

Hodnocení formálních aspektů práce

Práce splňuje požadavky na rozsah dizertační práce a po formální i obsahové stránce odpovídá všem požadavkům kladeným na tento druh prací. Rozsah pramenů je značný, i práce s nimi (zejména způsob jejich citace) odpovídá zvyklostem pro tento typ kvalifikačních prací. Pravopisné chyby nebo překlepy se v práci nevyskytují.

Závěr a náměty pro obhajobu

Práci hodnotím celkově jako zdařilou a nenacházím v ní žádné významné nedostatky.

S ohledem na výše uvedené tak práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu dizertačních prací.

V rámci obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k problematice lobbyingu, jeho odlišení od korupce a jakým způsobem by si de lege ferenda představovala jeho legislativní úpravu, jak uvádí v závěru své práce.

V Praze dne 24. srpna 2017

Doc. JUDr. Mgr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D.
školitelka dizertační práce